

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 czerwca 2021 r. w Warszawie

sprawy J. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania J. O.

od decyzji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)w W.

z dnia 12 stycznia 2021 r. znak: (...)

1. oddala odwołanie,
2. zasądza od odwołującej się J. O. na rzecz Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) w W. kwotę 180, 00 zł (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 264/21

UZASADNIENIE

W dniu 2 lutego 2021 r. J. O. złożyła odwołanie od decyzji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. z dnia 12 stycznia 2021 r. znak: (...). W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że urodziła się w (...) r. oraz została pokrzywdzona przez ZUS w związku z niezgodnym z Konstytucją RP naliczeniem wysokości emerytury. W związku z złożonym przez nią wnioskiem o ponowne przeliczenie świadczenia w dniu 12 stycznia 2021 r. przez organ rentowy została wydana decyzja w przedmiocie przeliczenia emerytury, z którą odwołująca się nie zgadza. Odwołująca zaznaczyła, że jej emerytura od 1 lutego 2014 r. wynosi 1.884,85 zł, a od 1 stycznia 2021 r. wynosi 2.167,74 zł, natomiast wyrównanie za 83 miesiące zaniżonej emerytury wyniosło 5.792,75 zł. Zdaniem odwołującej różnica w wysokości emerytury od 2014 r. do 2021 r. wynosi 283,89 zł miesięcznie, która to kwota pomnożona przez 83 miesiące, powinna wynieść około 23.500,00 zł (odwołanie, k. 3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy uzasadniając swe stanowisko wskazał, że wysokość emerytury ubezpieczonej została obliczona od podstawy niepomniejszonej o kwoty wcześniej pobranych emerytur i wypłacił stosowne wyrównanie na podstawie art. 194j ustawy emerytalnej. Wyrównanie zostało wypłacone w wysokości 5.792,75 zł i stanowiło różnicę pomiędzy sumą kwot wypłaconych emerytur w okresie od 1 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. tj. 160.565,62 zł, a sumą kwot jakie przysługiwałyby w tym okresie z uwzględnieniem ich waloryzacji tj. 166.358,37 zł (odpowiedź na odwołanie, k. 5-5v.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. O., urodzona w dniu (...) w dniu 20 lipca 2020 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wniosek o ponowne obliczenie emerytury w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. (wniosek z dnia 20 lipca 2020 r., k. 1 a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. po rozpoznaniu powyższego wniosku decyzją z dnia 12 stycznia 2021 r. znak: (...), wydaną na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) i ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1222) ponownie ustalił wysokość emerytury przyznanej J. O. na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej od dnia 1 lutego 2014 r. tj. od dnia, od którego mogła być podjęta wypłata tej emerytury i podjął jej wypłatę od dnia 1 lutego 2014 r. oraz wypłacił wyrównanie za okres od dnia 1 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. Podstawa obliczenia emerytury nie podlegała pomniejszeniu o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto:

- kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę 53.286,63 zł;

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 419.183,87 zł.

Podstawa obliczenia emerytury wyniosła więc 472.470,50 zł, a obliczona emerytura od 1 lutego 2014 r. wyniosła 1.883,85 zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił wszystkie zmiany wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do dnia 31 grudnia 2020 r., w tym zmiany wynikające z waloryzacji, jakimi emerytura była objęta. Zakład ustalił wysokość emerytury od 1 stycznia 2020 r. na kwotę 2.167,74 zł. Emerytura ustalona w tej decyzji jest świadczeniem korzystniejszym od dotychczas pobieranej wcześniejszej emerytury przyznanej decyzją z dnia 15 lipca 2008 r., wobec tego podjęto jej wypłatę od dnia 1 lutego 2014 r. Należność za okres od 1 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 5.792,75 zł (decyzja ZUS z dnia 12 stycznia 2021 r., k. 7 a.r.).

Suma pobranych przez J. O. emerytur wcześniejszych od dnia 1 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 160.656,62 zł. Od dnia 1 lutego 2014 r. wysokość emerytury wcześniejszej wypłaconej odwołującej wynosiła - 1.816,38 zł, od marca 2014 r. do lutego 2015 r. - 1.845,44 zł, od marca 2015 r. do lutego 2016 r. - 1.881,44 zł, od marca 2016 r. do lutego 2017 r. - 1.885,96 zł, od marca 2017 r. do lutego 2018 r. - 1.885,96 zł, od marca 2018 r. do lutego 2019 r. - 1.952,46 zł, od marca 2019 r. do lutego 2020 r. - 2.022,46 zł, od marca 2020 r. do grudnia 2020 r. - 2.094,46 zł.

Wysokość ponownie obliczonej emerytury powszechnej za okres od 1 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 166.358,37 zł. Od dnia 1 lutego 2014 r. wysokość ponownie obliczonej przez organ rentowy emerytury powszechnej na podstawie art. 194i ustawy emerytalnej wynosiła - 1.883,85 zł, od marca 2014 r. do lutego 2015 r. - 1.913,99 zł, od marca 2015 r. do lutego 2016 r. - 1.949,99 zł, od marca 2016 r. do lutego 2017 r. - 1.954,67 zł, od marca 2017 r. do lutego 2018 r. - 1.964,67 zł, od marca 2018 r. do lutego 2019 r. - 2.023,22 zł, od marca 2019 r. do lutego 2020 r. - 2.093,22 zł, od marca 2020 r. do grudnia 2020 r. - 2.167,74 zł (pismo ZUS z dnia 29 stycznia 2021r., k. 15-16 a.r.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Rozpoznanie sprawy nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2020r., poz. 1575), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba

przeprowadzania dowodów. Spór dotyczy jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Na wstępie rozważań należy przypomnieć, że spór w przedmiotowej sprawie powstał w związku z tym, że Trybunał Konstytucyjny w dniu 6 marca 2019r. wydał wyrok w sprawie o sygn. P 20/16, w którym orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w (...)r., które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy.

Konsekwencją każdego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, wynikająca z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, jest to, że takie orzeczenie stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2020r., poz. 53), zwana dalej ustawą emerytalną, nie zawiera odpowiedniej regulacji określającej wprost zasady i tryb postępowania w omawianym przypadku. Jednak orzeczenie, o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi samodzielną i szczególną podstawę wznowienia postępowania wymienioną *expressis verbis* w przepisach regulujących postępowanie zarówno sądowe (art. 401¹ k.p.c. i art. 540 § 2 k.p.k.), jak i administracyjne (art. 145a k.p.a.). W myśl art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w niej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Za przepis, na podstawie którego może dojść do wzruszenia decyzji organu rentowego wydanej w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niezgodny z Konstytucją, należy zatem uznać art. 145a k.p.a., zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja (§ 1). We wskazanej sytuacji skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

W rozpatrywanym przypadku wobec faktu, że w dniu 6 marca 2019r. Trybunał Konstytucyjny wydał orzeczenie w sprawie o sygn. P 20/16, a ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o przyznanie i przeliczenie emerytury powszechnej w zw. z powyższym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, organ rentowy wydał skarżoną decyzję z dnia 12 stycznia 2021 r.

W rozpatrywanym przypadku skuteczność *ex tunc* wskazanego wyżej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie narusza zasady ochrony praw nabytych ubezpieczonej jak i pozostałych kobiet urodzonych w (...)r., a wręcz pozwala na chronienie tych praw, bo prowadzi do reaktywacji przyznania prawa do wypłacenia emerytury w wysokości, w jakiej ubezpieczona powinna ją otrzymywać w sytuacji, gdyby nigdy nie istniał art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. Ponadto z sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wynika, aby przedmiotowe orzeczenie miało działać jedynie na przyszłość.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 12 stycznia 2021 r. ustalił ponownie wysokość emerytury powszechnej J. O. od dnia 1 lutego 2014 r. i wypłacił jej wyrównanie za okres od dnia 1 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. Organ rentowy tym samym uwzględnił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., czyli obliczył emeryturę powszechną bez pomniejszania o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych oraz wypłacił wyrównanie.

Zgodnie bowiem z art. 194i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291), zwaną dalej ustawą, do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o

zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222), zwaną dalej ustawą zmieniającą, która wprowadziła do porządku prawnego powołany przepis, pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Stosownie do art. 194j cytowanej ustawy emerytalnej:

1. Kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i.
2. Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury.
3. Do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia.
4. Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszona - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata.
5. Jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie.

W ocenie Sądu treść przywołanych wyżej przepisów art. 194i oraz art. 194j ust. 1 ustawy jest jednoznaczna i nie budzi żadnych wątpliwości. Zostały one wprowadzone do ustawy emerytalnej w wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. sygn. akt P 20/16, w którym stwierdzono, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z treści art. 194i ustawy emerytalnej wynika, że do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222), która wprowadziła do porządku prawnego powołany przepis, pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Przepis art. 25b zobowiązuje ZUS do odliczenia od podstawy obliczenia emerytury sumy kwot pobranych emerytur wcześniejszych - w obniżonym wieku.

Jak wynika z analizy akt sprawy, odwołująca pobierała wcześniejszą emeryturę przyznaną jej decyzją z dnia 15 lipca 2008 r. na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy emerytalnej. Od dnia 1 lutego 2014 r. wysokość emerytury wcześniejszej wynosiła - 1.816,38 zł. Przyznana wówczas od 1 lutego 2014 r. wysokość emerytury powszechnej była niższa od emerytury wcześniejszej. Wypłata emerytury powszechnej została zasadnie zawieszona, jako świadczenia mniej korzystnego od dotychczas wypłacanej emerytury wcześniejszej.

Ponownie, na wniosek J. O. z dnia 20 lipca 2020 r., ZUS dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury odwołującej bez pomniejszania podstawy obliczenia emerytury o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych z uwzględnieniem wszystkich zmian w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania tj. zmiany wynikające z waloryzacji, jakimi emerytura była objęta oraz zmiany wynikające z załatwienia zgłoszonych wniosków. Wysokość emerytury została zgodnie z art. 194j ust. 4, przeliczona na dzień, od którego przysługiwała emerytura

przyznana na podstawie art. 24 czyli emerytura powszechna, tj. na dzień 1 lutego 2014 r. Wysokość świadczenia obliczonego na ten dzień wyniosła 1.883,85 zł, a zatem w kwocie wyższej niż emerytura wcześniejsza, która wynosiła na dzień 1 lutego 2014 r. - 1.816,38 zł.

Suma pobranych przez odwołującą emerytur wcześniejszych od dnia 1 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 160.656,62 zł. Wysokość ponownie obliczonej emerytury powszechnej za okres od 1 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 166.358,37 zł. Różnica pomiędzy pobraną, a ponownie obliczoną emeryturą wyniosła więc 5.792,75 zł (166.358,37 zł-160.656,62 zł).

Wobec powyższego organ rentowy prawidłowo dokonał obliczenia i wypłaty wyrównania zgodnie z art. 194j ust. 5, który stanowi bowiem, że wyrównanie wypłaca się emerytowi tylko wówczas jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy w pkt 1 sentencji wyroku orzekł o oddaleniu odwołania, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Rozstrzygając o kosztach Sąd miał na względzie, że niniejsza sprawa – której przedmiotem była wysokość emerytury ubezpieczonej należy do kategorii spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego, tym samym koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika organu rentowego powinny zostać ustalone według stawek minimalnych, w tym przypadku 180,00 zł. Zgodnie zaś z § 9 ust. 2 Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265) stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego wynoszą 180,00 zł. Tym samym rozstrzygając o kosztach z uwzględnieniem reguły odpowiedzialności za wynik procesu określonej w art. 98 § 1 k.p.c. Sąd w pkt. 2 wyroku zasądził od odwołującej, jako strony przegrywającej sprawę na rzecz organu rentowego kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.